

Pirnafas XOLIQULOV,
Qarshi muhandislik-iqtisodiyot instituti
Tarix fanlari nomzodi, dotsent
E-mail: azamat.eralov.95@mail.ru
Tel: (97) 218 62 32

QarMII t.f.d., prof. Y.Ergasheva taqrizi asosida

O'ZBEKISTONNING ENG YANGI TARIXI FANINI O'QITISH BUGUNGI KUNNING DOLZARB MASALASI

Annotatsiya

Ushbu maqolada O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitish bugungi kunning dolzarb masalasi ekanligi haqida so'z boradi. Muallif ilmiy ma'lumotlarga tayanib, mavjud adabiyotlar asosida O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitish bugungi kunning dolzarb masalasi ekanligi bo'yicha o'ziga xos jihatlarni o'rgangan va tahlil qilgan.

Kalit so'zlar: mustaqillik, tarix, O'zbekistonning eng yangi tarixi, demokratik islohotlar.

ПРЕПОДАВАНИЕ НОВЕЙШЕЙ ИСТОРИИ УЗБЕКИСТАНА – СЛОЖНАЯ ПРОБЛЕМА СЕГОДНЯ

Аннотация

В данной статье говорится о том, что преподавание новейшей истории Узбекистана является сегодня актуальной проблемой. На основе научных данных автор на основе существующей литературы изучил и проанализировал особенности преподавания новейшей истории Узбекистана как актуальной проблемы.

Ключевые слова: независимость, история, новейшая история Узбекистана, демократические реформы.

TEACHING THE NEWEST HISTORY OF UZBEKISTAN IS TODAY'S CHALLENGING PROBLEM

Annotation

This article talks about the fact that teaching the newest history of Uzbekistan is an urgent issue today. Based on scientific data, the author studied and analyzed the specific aspects of teaching the latest history of Uzbekistan as a current issue based on existing literature.

Key words: independence, history, the latest history of Uzbekistan, democratic reforms.

Kirish. Tarix insonlar bugungi va kelajak hayoti haqida mushohada qilishga undaydigan buyuk ustoz. Tarix va tarixiy bilimlarni egallagan insonlar o'tmishda ajdodlari bosib o'tgan hayot yo'llari, erishgan yutuqlari, mag'lubiyatga sabab bo'lgan tarixiy xatolaridan bugungi va kelajak hayoti uchun xulosa qilishga undaydi.

Tarix fani o'tmishda bo'lib o'tgan jarayonlarni o'rganishni ma'lum bir davrlarga bo'lib o'rganishi hammaga ma'lum. Biz o'rganmoqchi bo'lgan mana shunday davrlardan biri O'zbekiston tarixida, O'zbekistonning eng yangi tarixi davridir. O'zbekistonning eng yangi tarixi davri ramziy ma'noda 2017-yilda yurtimizda bo'lib o'tgan siyosiy yangilanishlar, o'zgarishlar bilan boshlanib hozirgi kungacha O'zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlar bilan bog'liq jarayonlarni o'rganishni bilib olishimiz muhim. O'zbekistonning eng yangi tarixini o'rganishda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-sonli Farmoni muhim ahamiyatga ega bo'ldi [1].

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. 2017-2021-yillar davomida mamlakatimizda davlat va jamiyat qurilishi, qonun ustuvorligini ta'minlash va sud-huquq tizimini yanada isloh qilish, iqtisodiyotni yanada rivojlantirish, ijtimoiy sohani rivojlantirish, xavfsizlik, millatlararo totuvlik va diniy bag'rikenglikni ta'minlash, chuqur o'ylangan, o'zaro manfaatli va amaliy ruhdagi tashqi siyosat yuritish sohalarida demokratik islohotlar amalga oshirildi va bu islohotlarning mantiqiy davomi sifatida mamlakatimiz taraqqiyotini yangi bosqichga olib chiqishga yo'naltirilgan 2022-yil 28-yanvarda e'lon qilingan O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022-2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF-60-sonli Farmoni muhim ahamiyatga ega [2].

Tadqiqot metodologiyasi. Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi o'z ichiga 100 ta maqsadni qo'ydi. Bu maqsadlarni amalga oshirish quyidagi yettida ijtimoiy-siyosiy g'oyalar asosida olib boradi.

1. Inson qadrini yuksaltirish va erkin fuqarolik jamiyatini yanada rivojlantirish orqali xalqparvar davlat barpo etish.
2. Mamlakatimizda adolat va qonun ustuvorligi tamoyillarini taraqqiyotning eng asosiy va zarur shartiga aylantirish.
3. Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash.
4. Adolatli ijtimoiy siyosat yuritish, inson kapitalini rivojlantirish.
5. Ma'naviy taraqqiyotni ta'minlash va sohani yangi bosqichga olib chiqish.
6. Milliy manfaatlardan kelib chiqqan holda umumbashariy muammolarga yondashish.
7. Mamlakatimiz xavfsizligi va mudofaa salohiyatini kuchaytirish, ochiq, pragmatik va faol tashqi siyosat olib borish.

Ushbu qonun hujjatlari da belgilangan maqsad va vazifalarni oliy o'quv yurtida ta'lim olayotgan talabalarga yetkazish, tushuntirish ishlarini O'zbekistonning eng yangi tarixi fani amalga oshiradi.

Yoshlarda tarixiy bilim, tarixiy tafakkurni rivojlantirishga hissa qo'shadigan tarixiy manbalar, tarixiy qo'lyozma asarlar, arxeologik topilmalar, madaniy obidalarini o'rganish dolzarb vazifalardan hisoblanadi.

Bugungi kunda dunyoda sodir bo'layotgan geosiyosiy kurashlarda tarixiy bilimsizlikning jamiyat uchun salbiy oqibatlari juddayam og'riqli. Tarixiy jarayonlarda ajdodlari tomonidan yo'l qo'ygan qo'pol xatolarni anglamaslik yoki bilmaslik, umuman tarixiy bilimsizlik oqibatida bugungi hayotimizda ham ijtimoiy-siyosiy masalalar yuzasidan, xato qarorlar qabul qilish kelajak avlod oldidagi eng katta kechirilmas xato ish.

O'zbekistonning eng yangi tarixi fani o'rgatishda dunyoning rivojlangan davlatlarining ta'lim tizimidagi tajribasini o'rganib amaliyotga joriy etish samarali natijaga erishishimizga sabab bo'ladi.

Bundan tashqari, bizda, afsuski, O'zbekistonning eng yangi tarixi turli aspektlarini o'rganish bilan shug'ullanayotgan mutaxassislarining (tarixchilar, sotsiologlar, siyosatshunoslar, faylasuflar, iqtisodchi olimlar, huquqshunoslar) tarqoqligi, ular faoliyatini muvofiqlashtirish talab darajasida emasligi yaqqol ko'rinib qolmoqda. Bugun ilmiy gumanitar hamjamiyat

vakillarining hamkorligisiz va birgalikda sarflanadigan kuch-g'ayratisiz hozirgi zamon tarixining mazmunini tushunish murakkabligi barchaga ayon.

Davlatimiz rahbarining 2017-yil 30-iyundagi "O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi huzurida O'zbekistonning eng yangi tarixi bo'yicha jamoatchilik kengashi faoliyatini tashkil etish to'g'risida"gi qarori kengash ishidagi kamchiliklarni bartaraf etish va uni yangi pog'onaga ko'tarish hamda bu boradagi ishlar samaradorligini oshirishga qaratilgan muhim hujjatlardan biridir[3].

Mazkur qarorda belgilanganidek, institut va kengash a'zolari qator rejalar, amalga oshirilishi zarur bo'lgan masalalarga jiddiy kirishgan. Unda siyosat, iqtisod, madaniyat, ijtimoiy hayotning barcha sohalarida sodir bo'layotgan voqealar asosida O'zbekistonning eng yangi tarixini o'rganish bo'yicha kompleks yondashuvni ta'minlash inobatga olingan. Ushbu vazifalarning ilmiy idrok etilishi va hal qilinishi muayyan darajada tarix fani mavjud tushuncha-metodologik arsenalining tanqidiy tahlili va tegishli tarzda O'zbekistonning eng yangi tarixiga oid turli voqealarni tadqiq etish bilan shug'ullanayotgan barcha ilmiy yo'nalishlarning nazariy salohiyati yangilanishi bilan bog'liqdir[4].

Tahlil va natijalar. Afsuski, bugungi kunda ham jamiyatda eski davrga xos bo'lgan ijtimoiy ongning retsidivlari muayyan darajada saqlanib qolmoqda. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev ushbu holatni nazarda tutgan holda O'zbekistondagi siyosiy partiyalarni jiddiy tanqid ostiga olib, quyidagilarni ta'kidladi: "Ochiq aytish kerak, siyosiy partiyalarda bu sohada haligacha xotirjamlik, qandaydir mudrab o'tirish kayfiyati hukm surmoqda. Hech kimga foydasi bo'lmagan majlislar soatlab davom etmoqda, tanqidiy tahlil o'rniga mayda masalalar bilan o'ralashib, dolzarb muammolarning yechimi chetda qolib ketmoqda"[5]. Bugun kuchli fuqarolik jamiyatini qurish vazifasi tobora ko'proq dolzarblik kasb etmoqda. Uning amalga oshirilishi real va faol ko'p partiyali tizimni shakllantirishni talab etayotir.

- Hozirgi kunga kelib ijtimoiy tarmoqlar, media sohasi ancha rivojlandi. Media sohasining yutuqlarini hisobga olgan holda eng yangi O'zbekiston tarixi fanining har bir mavzusi bo'yicha xujjatli filmlar, video darslarni yaratib butun jamoatchilikga taqdim etish kerak. Media sohasi bo'yicha qilingan ishlar orqali O'zbekistonning eng yangi tarixi faniga bo'lgan qiziqishlarini yanada oshirishimiz mumkin.

- Oliy o'quv yurtlarda o'tilayotgan O'zbekistonning eng yangi tarixi fanining mavzular mohiyatini ochib berishga hizmat qiladigan manbalarni statistik tahliliy ma'lumotlarni tizimlashtirib chiqish kerak. Bundan tashqari davlatimiz tomonidan qabul qilinayotgan qonun hujjatlarning mazmun mohiyati haqidagi yangiliklarni o'quv fani dasturlarini yangilab borish maqsadga muvofiq bo'ladi.

- O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitish orqali biz nimalarga erishishimiz mumkin degan savolni qo'yib unga quydagicha javob berishimiz mumkin:

- O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitish orqali biz bugungi kunda yurtimizda amalga oshirilayotgan islohotlardan xabardor bo'lish;

- islohotlarning mazmun mohiyatini to'liq anglash;
- talabalarning tarixiy, ijtimoiy-siyosiy, huquqiy bilimi, ko'nikma va malakasini oshirish;
- davlat islohotlariga daxldor bo'lish;
- dunyoda bo'layotgan geosiyosiy jarayonlarni tahlil qila olish kasbiy ko'nikma va malakasini oshirish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Xulosa va takliflar. Tarix – hozir va o'tmish, kecha va bugun, o'tgan zamon va kelajak haqidagi fan. Uning fan sifatida yaratilishi va o'qitilishi qadimgi ming yilliklarga borib taqaladi. Qadimgi davrlardan to hozirgi kungacha rivojlangan va rivojlanayotgan davrlarning barchasidagi maktablarda ta'lim-tarbiya va yoshlarga zamon ruhida bilim berish dolzarb hisoblanadi. Mazkur sharaflı ijtimoiy vazifani amalga oshirish esa o'zbek tarixchilarining ilmiy va fuqarolik burchidir. Xulosa qilib aytish mumkinki, o'z o'tmishini, ajdodlari tarixini yaxshi bilgan insonning irodasi kuchli bo'ladi, uni har xil aqidalar girdobiga tushishdan saqlaydi. O'tmishni bilgan, tarix saboqlarini anglab yetgan inson hozirgi zamonnı yaxshi tushunadi, kelajakni to'g'ri tasavvur etadi. Muxtasar aytganda, O'zbekiston tarixini o'rganish talabalarida xalqimizning o'tmishi, hozirgi zamon va kelajagi yagona tarixiy jarayon degan tushunchani shakllantiradi.

ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947-sonli "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni // O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi PF-60-sonli "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 29.01.2022-y., 06/22/60/0082-son.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 30 iyundagi PQ-3105-sonli "O'zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi huzurida O'zbekistonning eng yangi tarixi bo'yicha jamoatchilik kengashi faoliyatini tashkil etish to'g'risida" Qarori // O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 26-son, 583-modda.
4. Xoliqulov P. Oliy ta'lim tizimini rivojlantirishda o'zbekistonning eng yangi tarixi fanining ahamiyati. Xorazm Ma'mun akademiyasi axborotnomasi. № 2/3, 2024. –B.30.
5. Prezident Shavkat Mirziyoyevning 2017 yil 13 iyuldagi Oliy Majlis palatalari, siyosiy partiyalar hamda O'zbekiston Ekologik harakati vakillari bilan videoselektor yig'ilishidagi ma'ruzasi // Xalq so'zi, №137 (6831). 2017 yil 13 iyul.
6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – T.: "O'zbekiston" nashriyoti, 2021 yil.